

ZELENÁ ŠKOLA 2020-2021:

Čo sa nám podarilo v téme Zeleň a ochrana prírody?

(autorka: Renáta Tóthová, koordinátorka Zelenej školy)

Sme Zelená škola už piaty rok. Za prvé 2 roky (2016/17-2017/18) sa nám podarilo získať Certifikát Zelená škola spolu s vlajkou v hlavnej téme ODPAD. V súčasnosti už je u nás na škole bežná separácia odpadu na plasty, papier a zmesový odpad, všetci vrátane upratovačiek si už na to zvykli, čomu sme veľmi radi.

Pre školské roky 2018-2020 sme si zvolili druhú hlavnú tému „Zeľ a ochrana prírody“, kvôli koronakríze sme si ju predĺžili aj na súčasný školský rok 2020/21.

Kolégium Zelenej školy sa počas jesene 2020 schádzalo 1 až 2-krát mesačne a podarilo sa nám zorganizovať niekoľko akcií:

- V septembri 2020 sme získali **do Kolégia nových členov** (vrátane prihlásených na krúžok „Sadíme spolu v Zelenej škole“). Zároveň žiaci 3.D svojimi krásnymi plagátmi o rôznych liečivých rastlinách podporili rovesnícke vzdelávanie, pretože najprv sa prostredníctvom nich vzájomne učili vo svojej triede, a potom svoje plagáty dali na nástenku chodby školy na 3. poschodí, kde sa prostredníctvom nich mohli s účinkami rastlín oboznamovať žiaci ostatných tried 1. stupňa ZŠ, ale aj tried 2.stupňa ZŠ.

- 23. októbra 2020 sme s užším Kolégiom Zelenej školy prešli celý školský dvor a skontrolovali sme, ako sa darí našim minulý školský rok vysadeným takmer 40 ovocným kríkom – bielym a čiernym ríbezliam, malinám aj černiciam – a **našli sme aj prvé maliny:-)**.

-23. novembra 2020 naša „akčná úderka“ Kolégia (Jakub Švirloch, Samo Stano z 8.A a Saška Rubliková z Primy) zasadila na školskom dvore cibulky **narcisov a tulipánov:-)**.

- V novembri 2020 žiak 6.B Oliver Bórik v rámci projektu z hydrauliky na fyzike zhotovil pre našu Zelenú školu **napájadlo pre vtáčiky** – boli sme ho spolu vyvesiť na strom na školskom dvore 3.12.2020.

- V septembri a októbri 2020 sme pravidelne 2-krát mesačne vo štvrtok vysielali cez školský rozhlas Zelenoškolské okienko. V novembri 2020, po prejení na online výučbu, sme úspešne spustili informovanie žiakov o našej súčasnej zelenoškolskej hlavnej téme „Zeľ a ochrana prírody“ na instagrame **insta.gercenka** v rámci tzv. „Zelených štvrtkov“ – ich dizajnom sa každotýždenne venoval z Kolégia Zelenej školy najmä Jožko Kalužay z triedy Sexta.

- V novembri a decembri 2020 sme online vyhlásili na škole výzvu „Zasadme si žeruchu aj v zime“, do akcie sa úspešne zapojilo najmä niekoľko tried z 1.stupňa ZŠ, ktoré sa učili v škole. Zapojené triedy **3.B a 3.D** nám poslali aj fotky. Obom týmto triedam Kolégium Zelenej školy udeľuje titul **"Šampióni Zelenej školy za december 2020 v sadení žeruchy"**.

Od februára 2021 sa začalo Kolégium Zelenej školy schádzať intenzívnejšie na poradách online. V marci a apríli sa tieto porady konali každý piatok, ich hlavným cieľom bolo skoordinať prípravné práce na Dni zelených škôl a práce na splnení dôležitých cieľov v EAP (Enviromentálnom akčnom pláne).

Počas **Dní zelených škôl** v termíne **21.-30.4.2021** sme realizovali priebežne tieto typy aktivít:

1. **Rovesnícke vzdelávanie** v téme „Mapovanie/sadenie rastlín vonku/doma“
2. **Sadenie rastlín** do vyvýšených záhonov (byliniek/kvetov/zeleniny) aj v triedach
3. Tvorba návrhov **EKO-KÓDEXU** Zelenej školy - v téme Zeľ a ochrana prírody
4. **Tematický zelenoškolský deň** v mojej triede / v mojom predmete

5. Príprava výsadby trvalo zelených rastlín (zeleného plota)
6. Príprava výroby tabuliek pre označenie vyvýšených záhonov
7. Príprava výroby "hmatového chodníka"

S organizovaním Dní zelených škôl pomáhala aj koordinátorka pre 1.stupeň ZŠ Mária Kováčová a pani učiteľka Švirlochová, ktorá koordinovala najmä rovesnícke vzdelávanie medzi triedami, zabezpečovala videozáznamy zo vzdelávania a fotky.

V **máji 2021** sa naše práce v Zelenej škole ešte zintenzívnili – vrcholilo naše úsilie splniť ciele, ktoré sme si dali v EAP. Realizovali sme súbežne viaceré **akcie Zelenej školy**, na ktorých sa podieľalo množstvo našich žiakov, viacerí učitelia aj rodičia či starí rodičia:

- **Hmatový chodník**: žiaci 2. stupňa ZŠ vytvárali na hodinách techniky pod vedením pána učiteľa Farkaša tzv. hmatový chodník a tiež **upravovali átriá** pre možnosť učenia sa v átriu ako v "**ekotriede**".

- **Tabuľky pre vyvýšené záhony**: žiaci 2. stupňa ZŠ tvorili drevené tabuľky pre triedy 1. stupňa ZŠ, aby si nimi mohli označiť svoje vyvýšené záhony.

- **Bylinková špirála**: v piatok 21. 5. 2021 poobede sme na škole zorganizovali brigádu Kolégia zelenej školy - **tvorbu bylinkovej špirály**. Akcia bola naozaj úspešná, okrem žiakov z Kolégia nám dobrovoľne prichádzali pomôcť žiaci z rôznych tried 2. stupňa ZŠ, gymnázia a dokonca aj žiaci 1. stupňa ZŠ aj s rodičmi, ktorí pre ne prišli do ŠKD. Súčasne na akcii prebiehalo aj **vzdelávanie žiakov** v tom, ako tvoriť takúto špirálu a spolu sme rozdeľovali bylinky, ktoré sme mali k dispozícii, na suchomilné, stredne vlhkomilné a vlhkomilné, a podľa toho sme ich do špirály sadili. Snažili sme sa dodržať postup v návode, ktorý sme mali k dispozícii, žiaci ho pred sadením dostali do tried na nástenky aj do správy v Edupage, takže si ho mohli vopred preštudovať. Ďakujeme aj našim učiteľkám – Kristínke Ivančíkovej a Gabike Boszkosovej, že nám na brigádu prišli pomôcť a podporiť nás. Žiačky primy Tamarke Fendekovej sa bylinková špirála tak zapáčila, že poprosila dedka, aby si takú spoločne urobili aj vo vlastnej záhrade – a do týždňa 28.5. nám Tamarke poslala super fotky bylinkovej špirály u dedka na záhrade 😊.

- **Spolupráca s rodičmi**: Spolupracujú s nami aj rodičia/starí rodičia – mnohí reagovali na našu výzvu a poslali nám do školy bylinky/kvety na sadenie, za čo im veľmi srdečne ďakujeme a tešíme sa tejto spolupráci. Veľa z darovaných bylínok sme použili na bylinkovú špirálu.

- **Herbár – stromy a kry nášho školského dvora**: Žiaci 6.A, 6.B, 5.B a naši učitelia biológie Peter Dérer a Stanka Poulová spolupracovali na zmapovaní stromov a kríkov na našom školskom dvore, zozbieraní ich vzoriek a vytvorení zelenoškolského HERBÁRA - herbár finalizovala 27.5.2021 trieda 6.B s pánom učiteľom Dérerom. Tvorba herbára trvala približne 2 týždne. Herbár bude putovne k dispozícii pre výučbu prírodopisu/biológie pre žiakov školy.

- **Herbár – bylinky na školskom dvore**: žiaci z Kolégia zelenej školy vytvárali herbár z vybraných bylínok, ktoré sme zasadili na školskom dvore a snažili sa ku každej získať recept od rodičov/starých rodičov, ktorí ju používajú.

- **Náučný chodník: Stromy na školskom dvore**: žiaci gymnázia si rozdelili identifikované stromy školského dvora a pripravili pre ne informačné tabule, ktoré sme s Kolégiom umiestnili do terénu začiatkom júna.

- **Vysadenie tzv. „zeleného plota“ – trvalo zelených rastlín**: Kolégium v spolupráci s vedením školy zabezpečilo vybrané trvalo zelené rastliny a spolu vybrali miesto na ich zasadenie. Výsadbu realizovali žiaci 2. stupňa ZŠ na hodinách techniky začiatkom júna.

Dôraz našej školy na environmentálne vzdelávanie žiakov v programe Zelená škola sa snažíme propagovať aj v **médiách**. Koordinátorka pre 1. stupeň ZŠ, Mária Kováčová, hovorila o našich aktivitách v Zelenej škole v **rádiu Lumen** v relácii Lupa vysielanej 3.2.2021. O projekte Zelená škola sa dozviete medzi 27. a 35. minútou relácie na linku <https://www.lumen.sk/archiv-play/133071>. Na oslavu Dňa Zeme 22.4. sme pozvali redaktorku **televízie Lux**, ktorá urobila rozhovor s pani zástupkyňou Jankou Litvínovou, koordinátorkou Zelenej školy Renátou Tóthovou a ukázala aktivity žiakov 1.stupňa ZŠ – pozrite si na tomto

linku: <https://www.tvlux.sk/archiv/play/25870> (od 7:05 – 9:30 min.). Do tretice sme sa ako Zelená škola predstavili na Deň detí, kedy k nám zavítala RTVS, v priamom prenose v Ranných správach – dostupné v archíve RTVS (od 46:30-51:00 min., link: <https://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/14026/274352#3037>).

V júni náš čaká **záverečné hodnotenie** v téme „**Zeleň a ochrana prírody**“. Všetci dúfame, že sa nám podarilo splniť všetky vytýčené ciele v EAP a znovu sa tak budeme môcť stať nositeľmi Certifikátu Zelená škola a držiteľmi vlajky Zelenej školy aj pre nasledujúce 2 školské roky.

A čo na prácu v Kolégiu Zelenej školy hovoria naši žiaci – jej členovia? Spýtali sme sa niekoľkých z nich a tu sú ich odpovede.

P. uč. Tóthová: Koľký rok pracuješ v Kolégiu Zelenej školy?

Jerguš Sivoš (8.A): Štvrtý rok.

Jakub Švirloch (8.A): V Kolégiu Zelenej školy som začal pred štyrmi rokmi, keď sme riešili projekt so separovaním odpadu. Veľmi sa mi vtedy páčila exkurzia do Budapešti, kde sme navštívili prevádzku zaoberajúcu sa recyklovaním. Odvtedy chodím na stretnutia pravidelne, aj reálne a keď sme boli doma, tak aj on-line.

Oliver Bórik (6.B): V Kolégiu Zelenej školy som začal pracovať pred dvomi rokmi.

Alexandra Rubliková (Prima): Prvý rok.

P. uč. Tóthová: Prečo je podľa Teba dôležitá naša súčasná hlavná téma "Zeleň a ochrana prírody"? Prečo je dôležité, aby ste sa Vy ako žiaci ňou v školách zaoberali? Je táto téma dôležitá aj pre Vás v rodinách?

Jerguš Sivoš (8.A): Táto téma je dôležitá, pretože situácia na planéte je zlá, a keď sa o tom budeme rozprávať, potom aj každý niečo pomôže urobiť, a tak sa to oveľa zlepši.

Jakub Švirloch (8.A): Preto, aby pekná príroda ostala zachovaná aj do budúcnosti a nestalo sa, že to, čo my teraz ešte máme ako bežné, bolo potom len výnimočné a vzácne. Téma ochrany prírody nám nie je cudzia ani doma, keď bola príležitosť zúčastniť sa vysádzania stromčekov, tak sme boli. Keď sú upratovania prírody aj v rámci geocachingu, tiež chodíme celá rodina. V lete plánujem ísť s ockom na kopanice na Bučkovú jamu kosiť lúky, aby sa tam darilo chráneným rastlínkam a nezarástli náletovými rastlinami.

Oliver Bórik (6.B): Téma "Zeleň a ochrana prírody" je dôležitá pre všetkých, prírodu treba chrániť. Je treba o tom diskutovať a veľa sa rozprávať, pretože prírodu máme len jednu a treba si ju chrániť. Doma separujeme odpad, na nákup si nosíme vlastné viackrát použiteľné tašky, niektoré veci kupujeme v bezobalových obchodoch.

Alexandra Rubliková (Prima): Je dôležitá preto, aby o pár rokov neskôr naša planéta nevyzerala ako veľký kus odpadu. Je dôležité, aby sme o tom diskutovali aj v triedach, pretože žiaci z tried to môžu povedať ďalej a my budeme o krok bližšie k tomu, aby naša planéta nebola toľko znečistená. A určite je to dôležité aj v rodine, v rodine to môžete odštartovať najľahšie, proces recyklovania, nepoužívania plastov...

P. uč. Tóthová: Ktoré aktivity, ktoré ste robili pre program Zelená škola v téme "Zeleň a ochrana prírody" by ste spomenuli ako dôležité a v čom boli zaujímavé pre Vás, aký majú prínos podľa Vás pre školu?

Jerguš Sivoš (8.A): Cieľom všetkých našich aktivít je, aby žiaci boli informovaní o situácii vo svete a zároveň spoznali rôzne druhy rastlín...

Jakub Švirloch (8.A): Zúčastnil som sa asi všetkých – pomáhal som sadiť ovocné kry s triedou na technike, ale s kolégiom sme sadili aj tulipány, narcisy, teraz sme pripravovali vyvýšené i kruhové záhony a mapovali dreviny na školskom dvore, aby mohol vzniknúť náučný chodník. Bol som aj pri prezentácii aktivít Zelenej školy v našom stánku na Deň Zeme. Mňa tieto aktivity bavia a ešte sa aj veľa naučím. Myslím, že prínosov je viac. Škola bude mať vytvorený zoznam rastlín, na ktoré sa dá ísť reálne pozrieť v rámci vyučovania, lebo je to priamo na dvore. Mnohí chodia okolo a nevedia, čo všetko tu rastie. Vyzerá to tam teraz krajšie, keď vyrástli tulipány.

Spojená škola Svätej Rodiny
Gercenova 10, Bratislava

zelená škola
REALIZUJE ŽIVICA

A v záhonoch môžu hlavne tí, čo nemajú starých rodičov na dedine alebo nemajú záhradku, vidieť, ako sa rastliny sadia, ale aj to ako vôbec vyzerajú.

Oliver Bórik (6.B): Mojm projektom bolo krmidlo pre vtáky, ktoré som vlastnoručne vyrobil v zime. Páčil sa mi nápad, že sa vtáčiky mohli napíť aj v zime, keď nemajú dostatočný prístup k vode.

Alexandra Rubliková (Prima): Dôležité mohlo byť to rovesnícke vyučovanie, lebo žiaci sa dozvedeli o nových druhoch rastlín a vyučovali ich to v podstate "rovesníci". Táto aktivita bola pre mňa zaujímavá tým, že aj ja sama som sa mohla na nej podieľať a bola to pre mňa nová skúsenosť.